Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

ВЫДАНЬНЕ ЎСЕБЕЛАРУСКАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАЎ.

Кошт нумару—15 руб. (вып. 22 г.

Падпісная плата:
Звычайная—350 р. льготная—250 р.
Плата за абвесткі—200 руб. за радок петыту. Сьмешныя—на 50% даражэй.
Плата за публікацыю аб страце дакумантаў:
За 1 дакумант—500 руб.
„ кожны дадатковы—200 руб.
„ кожны наступны—100 руб.
Членам і ўстановам Сав. Беларусі—даромна.
Падпіска і абвесткі прымаюцца у Контрагэнцтве пры Дзяржаўным Выдавецтве.
(Менск, Петрапаўлаўская, 8).

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі: Менск, Захараўская, 97.

ТРЭЦІ ГОД ВЫДАНЬНЯ. Штодзенная газэта. № 243 (648). Чацьвер, 2-га лістапада 1922 г.

Здаровыя Саветы — моц вёскі.

Распачаліся выбары ў сельскія і валасныя саветы. Селянін і рабочы вёскі зноў пераглядае і ацэньвае працу старых саветаў і выбірае новыя.

Мінулы год даў магчымасьць весьці сваю работу ў больш супакойных абставінах, чым гэта было ў першыя часы існаваньня Савецкай улады у нас на Беларусі, калі тут мелі месца і фронт вайсковы і фронты барацьбы з бандытызмам. Супакойны год працы паказаў, што сельсаветы і валасныя выканаўчыя камітэты павінны ня толькі хутка і ўпарта выпаўняць загады вышэйшай улады, а часта патрэбна і ўласная праява таго ці іншага пачыну, калі гэтага вымагае жыцьцё мясцовасьці. Гэта павінны мець на ўвазе тыя грамадзяне, якіх вёска пажадае выбраць у свае саветы.

Галоўную-ж ролю ў гэтых выбарах павінны сыграць самі выбіраючыя—селяне і рабочыя вёскі. Раней чым падаць голас за таго ці іншага кандыдата, кожны грамадзянін павінен добра абмазгаваць, зважыць усе бокі гэтага кандыдата і тады толькі падаць за яго свой голас.

Мінулы год паказаў, што сельскія саветы і валасныя выканаўчыя камітэты мясцамі не апраўдалі свайго пралетарскага званьня, былі не на вышыні свайго становішча, а часамі проста ганьбілі Савецкую ўладу. Шмат дзе, на вялікі жаль, сельсаветы і валасныя камітэты хварэлі хабарніцтвам, спажываньнем самагону і іншымі грахамі.

Выбіраючы новыя саветы, селяне павінны пасылаць туды такіх людзей, якія-б ня то што самі падаліся на гэту пакусу, а, заслужыўшы гонар заняць месца ў савеце, самі вялі ўпартую барацьбу з усімі гэтымі злымі праявамі вёскі. Як вясковаму кулаку, альбо якому небудзь старому прыслужніку пана, таксама і сябру старога савета, які хоць раз запляміў сябе незаконнаю чыннасьцю, не павінна быць месца ў савеце. Селянін сьмела павінен сказаць проціў яго кандыдатуры, каб ён ня быў пошасьцю ў новым здаровым камітэце ці савеце. Селянін павінен падаць свой голас за камуніста ці й так сумленнага чырвонаармейца, які, пасьля доўгіх гадоў барацьбы на фронце, вярнуўся дамоў. Ён не адкажацца весьці барацьбу проціў унутраных ворагаў працоўнай беднаты й з ганарам выпаўніць ускладзеныя на яго заданьні, на карысьць сваіх братоў-сялян. У саветах павінна заняць месца вясковая беднata, якая нікому ня дасьць насягнуць на ее цяжкія здабыткі.

Здаровыя сельсаветы й валасныя выканаўчыя камітэты—гэта ёсьць моц вёскі, гэта ёсьць моц вясковай беднаты, якая распачынае мірнае, супакойнае жыцьцё і ўмацняе свае эканамічнае становішча.

Утварыць здаровыя саветы — і жыцьцё вёскі будзе здаровым.

Калі пабудуеце моцныя савецкія апараты па вёсках й валасьцёх—то гэтым вы ўтворыце моцны грунт Савецкай улады наогул, гэтым вы забясьпечыце свае эканамічныя заваяваньні.

Чырвоны Прафэсыянальны Інтэрнацыянал.

У пятую гадавіну Акцябарскай рэвалюцыі адбудуцца 4-ты кангрэс Камуністычнага Інтэрнацыяналу і 2-гі кангрэс Чырвонага Прафэсыянальнага Інтэрнацыяналу. Як бачым, міжнародны рэвалюцыйны рух па прафэсыянальнай лініі крыху адстае ад руху па лініі палітычнай. Яно і зразумела—у першыя гады пасьля Акцябарскай рэвалюцыі, пасьля заснаваньня першай у сьвеце сацыялістычнай Рэспублікі, палітыка ў рэвалюцыйным руху высоўвалася на першае месца, эканоміка і прафэсыянальны рух адсоўваліся крыху назад.

Пасьля Акцябарскай рэвалюцыі становішча ў большасьці краёў было такое, што справа ішла к міжнароднай камуністычнай рэвалюцыі. Былі нават рэальныя выйікі ў справе усясьветнай рэвалюцыі—заснаваліся Савецкая Баварыя і Вэнгрыя. Зразумела пагэтаму, што міжнародны рэвалюцыйны пралетарыят накіраваў галоўную сваю увагу, галоўныя арганізацыйныя патугі ў палітычны бок. Уперад усяго заснаваўся усясьветны штаб палітычнай барацьбы рэвалюцыйнага пралетарыяту—Камуністычны Інтэрнацыянал.

Аднак, эканоміка цесна зьвязана з палітыкай, прафэсыянальны рух—з палітычным. За арганізацыяй Камуністычнага Інтэрнацыяналу павінна была найсьці і арганізацыя Чырвонага Прафэсыянальнага Інтэрнацыяналу.

У прафэсыянальных саюзах яшчэ больш, чымсь у сацыялістычных партыях выявіўся буржуйны ўплыў з пачаткам імпэрыялістычнай вайны. Кіраўнікі прафэсыянальных саюзаў, іх бюракратыя яшчэ больш, чымсь правадыры партый сацыялістычных пачалі дзейнічаць па загаду імпэрыялістаў, зрабіліся самымі шчырымі лёкаямі буржуазеі. На нізох прафэсыянальных саюзаў адразу-ж заснавалася і пачало расьці нездаваленьне правадаўнікамі вярхоў. Аддзельныя прафэсыянальныя саюзы пачалі выходзіць з падначаленьня саюзнай бюракратыі. Міжнародны цэнтр гэтай рэвалюцыйнай апазыцыі ў прафэсыянальным руху заснаваўся ў Маскве ў 1920 годзе пад назвай Чырвонага Прафэсыянальнага Інтэрнацыяналу.

У 1921 годзе адбыўся першы кангрэс Чырвонага Прафэсыянальнага Інтэрнацыяналу, на якім прысутнічалі прадстаўнікі каля 15 міліёнаў прафэсыянальна-арганізаваных рабочых.

Тактыка рэвалюцыйных рабочых у прафэсыянальным руху іншая, чымсь у руху палітычным. У апошнім намінуюча мусіў быць раскол і заснаваньне самастойных камуністычных партыяў. У прафэсыянальным руху рэвалюцыйныя рабочыя, камуністы заўсёды стаялі і зараз стаяць за арганізацыйную адзінасьць. Камуністы кажуць: у металічнай вытворчасьці не павінна быць некалькіх прафэсыянальных саюзаў, павінен быць адзін магутны прафэсыянальны саюз з адзінай скарбніцай, які зможа тады весьці эканамічную барацьбу супроць адзінага гаспадарскага фронту. Тое-ж павінна быць і ў іншых галінах прамысловасьці і ў аб'яднаньнях прафэсыянальных саюзаў па асобных краёх.

Пакуль камуністы ў прафэсыянальных саюзах у меншасьці, яны выступаюць супроць бюрократычных праўленьняў і саветаў, крытыкуючы іх, ня выконваюць пастаноў праўленьняў і саветаў. Калі-ж камуністы здабываюць большасьць у праўленьнях і саветах, дык пастановы праўленьняў і саветаў новага складу абавязковы для ўсіх членаў саюзаў бяз розьніцы партыяў, да якіх яны належаць.

Такім чынам, у прафэсыянальным руху камуністы заўсёды стаялі за адзіны рабочы фронт. Але ня так робяць сацыял-прадаўцы, і іх міжнародны прафэсыянальны Амстэрдамскі інтэрнацыянал. Сацыял-прадаўцы адчуваюць, што ў прафэсыянальным руху яны хутка будуць у меншасьці, пагэтаму яны праводзяць раскол у прафэсыянальным руху, выключаюць з прафэсыянальных аб'яднаньняў цэлыя прафэсыянальныя саюзы, якія сталі на рэвалюцыйны грунт.

Але для іх няма паратунку. Рэвалюцыйны рух у прафэсыянальных саюзах, які ўсё больш і больш расьце, не можа быць застаноўлены мерамі амстэрдамцаў.

ІІ-гі Кангрэс Чырвонага Прафэсыянальнага Інтэрнацыяналу падвядзе вынікі гэтага рэвалюцыйнага руху, вызначыць арганізацыйны шлях для дальнейшага рэвалюцыйнага разьвіцьця міжнароднага прафэсыянальнага руху.

Д.

Фашысты у Італіі.

З кожным годам, з кожным месяцам, з кожным днём ідэі вялікай расейскай пралетарскай рэвалюцыі ўсё больш і больш пашыраюцца сярод эўрапейскіх рабочых. Цяпер ужо брахня буржуазных газэт аб варварах-бальшавіках не знаходзіць жаданага водгуку ў рабочых масах. Рабочыя масы капіталістычнага Захаду Эўропы цьвёрда ведаюць, што бальшавікі ажыцьцявілі тое, да чаго ім яшчэ трэба кіравацца ў будучыне. Рэвалюцыйны настрой у рабочых масах расьце; побач з гэтым расьце і сьвядомасьць сваіх мэтаў і спосабаў барацьбы.

Каб перашкодзіць рабочым зарганізавацца настолькі, каб мець можнасьць падняць пытаньне аб пераходзе ўлады да рабочых і сялян,—італьянскія чорнасоценныя нацыяналісты ўтварылі свой саюз «фашыстаў» пад кіраўніцтвам дэпутата Мусоліні. Гэты саюз італьянскіх фашыстаў моцна нагадвае сабою вядомы нам «Саюз рускага народу» з Марковым II ды Пурышкевічам на чале. Заданьні абодвых саюзаў—падобныя: барацьба з нарастаючай рэвалюцыяй. Спосабы таксама сходныя: хуліганскія дэманстрацыі, узброеныя напады на рабочыя сходы і т. д.

Але побач з гэтым маецца і значная розьніца. У цяперашні момант натужнасьць рэвалюцыйнай энэргіі ў рабочых масах Эўропы значна большая. Калі ў Маскве ў былыя годы справа даходзіла толькі да мордабойства, то ў Італіі блізка што кожны дзень то фашыст заб'е каго-небудзь, то фашыста заб'е хто-небудзь. У Італіі льецца кроў, шмат крыві.

У апошнія дні фашысты нарашце выступілі з аружжам у руках, каб мець можнасьць больш рашуча расправіцца з італьянскімі рэвалюцыйнымі рабочымі. Узброеныя банды фашыстаў захапілі ўжо ў свае рукі ўладу ў цэлым шэрагу гарадоў і нават пасуваюцца к сталіцы Рыму. Італьянскі кароль і італьянскі ўрад робяць выгляд, што яны нібы то хочуць змагацца з фашыстамі, але гэта робіцца толькі дзеля вока, каб ашукаць рабочых і ўстрымаць іх ад збройнага выступленьня проціў фашыстаў, бо фашысты змагаюцца за караля, за буржуазею, за капіталізм.

Ужо маюцца весткі аб тым, што кароль даручаў укладаньне сьпіску міністраў правадыру фашыстаў—Мусоліні. Захапленьне ўлады фашыстамі можна лічыць ужо адбыўшымся.

Тая лёгкасьць, з якою мы дабіліся ўлады, паказвае, што спагада буржуазеі цалкам на баку фашыстаў і што рабочыя не захацелі выступіць на абарону італьянскага ўраду, што замест гэтага рабочыя будуць гуртавацца дзеля барацьбы за сваю ўладу, за рэвалюцыйную ўладу рабочай клясы. У гэтай барацьбе яшчэ пральецца шмат крыві, яшчэ будзе шмат ахвяр, але канчатковая перамога рабочай клясы безумоўна.

Тыя падзеі, што цяпер адбываюцца ў Італіі, маюць адну дадатную старану: высьветленьне становішча. Пытаньне пастаўлена рубам: з аднаго боку кароль, буржуазея, капіталісты і фашысты, як іх верныя сабакі, а з другога боку—уціснаныя масы рабочага люду. Цяпер на месца гутаркам і ашуканствам лоўкіх палітычных прамоўцаў; месца араторыў занялі вінтоўкі і кулямёты.

Рабочыя масы Італіі яшчэ неарганізаваны і ня маюць сваіх моцных баявых арганізацый. Барацьба проціў фашысцкіх бандытаў загартуе іх і прывядзе да канчатковай перамогі справы рабочай клясы.

Р. З.

Ленін на сэсіі Усерасейскага Ц. В. К.

МАСКВА, 30-10. 30-га кастрычніка на сэсіі У. Ц. В. К. Ленін пачаў сваю прамову прывітаньнем Чырвонай арміі, якая ўзяла Уладывасток. «Думаю,—кажа т. Ленін,—што Чырвоная армія надоўга пазбавіла нас ад націску белагвардзейцаў. Тут адчуваецца таксама праца нашай дыплёматыі. Перад ёй стаіць яшчэ заданьне паказаць сябе ў хуткай будучыне на Блізка-усходняй канфэрэнцыі ў Лёзане. Я пэвен, што наша дыплёматыя справіцца з заданьнем».

Датычваючыся законадаўчай працы сэсіі, Ленін падкрэсьліў вялізарную важнасьць прынятых кодэксаў аб працы і зямлі.

Заграніцай.

Фашысцкі габінэт у Італіі.

ЛУГАНО, 31—10. Італьянскі кароль зацьвердзіў новы габінэт у вось якім складзе: Мусаліні—старшыня, чужаземных і часова ўнутраных спраў, генерал Дыац—ваенны міністр, Таон-дэ-Рэвель—марскі міністр, Фэдэроні—міністр калёніяў, Джыураці—міністр вызваленых абласьцёў, Стэфані—міністр грашовых спраў, Россі—міністр гандлю і прамысловасьці.

З старога габінэту дэ-Факта ў новы ўвайшоў толькі Россі, прыхільнік Джыоліці. Бадай усе важнейшыя пасады ў руках фашыстаў ці іх прыхільнікаў.

Партыя фашыстаў у 1 міліён членаў.

ГАННОВЭР, 31—10. Партыя фашыстаў зараз налічвае каля міліёну членаў.

Фашысцкі габінэт каралём зацьверджан.

РЫМ, 30—10. Прадстаўлены Мусаліні склад новага габінэту быў каралём зацьверджан зараз-жа. Ва ўрадавых колах Рыму лічаць, што праграмным пунктам там новага міністэрства будзе пераарганізацыя італьянскай арміі, перамаўленьні з Злучанымі Штатамі па пытаньнях аб даўгох. Новы ўрад мае замеры наладзіць 1-га лістапада сьвята з прычыны перамогі фашыстаў.

Паўднёва-Славія занепакоілася.

БЕЛГРАД, 31—10. Паўднёва-Slaўскі ўрад аддаў загад памежнаму войску быць гатовым ў выпадку нападзеньня фашыстаў на памежную лінію.

Фашысты абвясьцілі роспуск камуністычнай партыі.

ГАННОВЭР, 31—10. Рымская газэта сацыялістаў (рэфармістаў) паведамляе што новы фашысцкі ўрад абвясьціў аб роспуску камуністычнай партыі і мае замеры скасаваць паўнамоцтвы членаў парлямэнту—камуністаў.

Бойкі між фашыстамі і камуністамі.

ЛЁНДАН, 31—10. Агенцтва «Гавас» паведамляе, што 30-га кастрычніка ў Рыме адбыліся крывавыя стычкі між фашыстамі і камуністамі. Забіта 8 чалавек, шмат паранена.

Прыезд членаў рэпарацыйнай камісіі.

ГАННОВЭР, 31—10. 30-га кастрычніка ў Бэрлін прыехалі члены рэпарацыйнай камісіі. Нямецкі ўрад ужо падрыхтаваўся к перамаўленьням.

Перамаўленьні пачаліся.

ГАННОВЭР, 31-10. Перамаўленьні між нямецкім урадам і рэпарацыйнай камісіяй пачаліся. З урадавых колаў паведамляюць, што нямецкі ўрад выступіць з выразнымі рашучымі прапанаваньнямі, якія апрацованы нямецкімі сацыялістамі супольна з Віртам і міністрам грашовых спраў Гермесам.

Перамаўленьні ў Бэрліне працягнуцца ня больш двох тыдняў.

Так „караюцца" забойцы камуністаў.

БЭРЛІН, 30-10. Па паведамленьню газэты «Ротэ Фанэ», забойца Розы Люксэмбург прыняты на гарадзкую службу стражнікам.

Апошнія навіны.

(Радыё з Ганновэру).

— Амэрыканскі сэнатар Келевей, вярнуўшыся з Эўропы, заявіў, што Францыя, якая не зьмяншае ўзброеньня і нявыплачвае даўгоў Амэрыцы, пагражае ўсяму сьвету. Келевей лічыць адзіным выйсьцем з крызісу—разброеньне Францыі.

— Забарона выхаду „Ротэ Фанэ“ зьменшана з 14 дзён на 4.

— Апошні эшалон грэцкага войска пакінуў Фракію 30-га кастрычніка. Большая частка грэцкіх грамадзян таксама эвакуіравана з Фракіі.

„Чарговыя заданьні беларусазнаўства“.

У суботу, 28 кастрычніка, у „Т-ве Гісторыі і Старасьведчыны“ выступіў яго старшыня праф. У. Пічэта з дакладам на вышэйназваную тэму. Дакладчык галоўным чынам гаварыў аб тых шляхох, якімі павінна йсьці навука беларускае гісторыі.

І ў Зах. Эўропе, і у Маскоўшчыне апошнімі часамі ўсё разчэй адзначаецца імкненьне да перагляду старых агульна-прызнаных гістарычных тэорыяў. Пашыраная тэорыя гісторыкаў маскоўскае школы (Ключэўскі, Салаўёў ды інш.) аб каленізацыі Суздальскае зямлі выхадцамі з Кіеўшчыны, у рэзультаце чаго нібы стварылася вялікаруская народнасьць і Маскоўская дзяржава, работамі праф. Грушэўскага ды навейшых расейскіх гісторыкаў—зусім разьбіта. З другога боку, пралетарская рэвалюцыя, разьбіўшы даўнейшую цэнтралістычную Расею на сфэдэраваныя часткі, абудзілася на мясцох, у правінцыі ў самастойную навуковую работу. Правінцыяльная навука, вызваліўшыся з пад прэсу цэнтралістычных кірункаў, пануючых у Маскве, шчыра дзякуе за досьледы гісторыі, геаграфіі, этнографіі і г. д. паасобных краінаў. У рэзультаце цэлае аднаўленьне расейскае навукі, масса найцікавейшых новых твораў, новых поглядаў. Гэткі рух павінен адбіцца і ў Беларусі, і больш чым каму—беларускім гісторыкам трэба перагледзіць старыя аджыўшыя схэмы і саўсім інакчай аднесьціся да гісторыі свае старany. Разглядаць гісторыю Беларусі як частку гісторыі Маскоўшчыны, Літвы ці Польшчы—цяпер ужо шкодна. Трэба безадкладна будаваць *гісторыю Беларускага Народу*, яго культурнага, эканамічнага і палітычнага жыцьця, яго імкненьняў і барацьбы, ацэньваючы факты з пункту гледжаньня інтарэсаў самога Беларускага Народу, а ня тых ці іншых дзяржаўных арганізацыяў, якія над Беларускім Народам у розныя часы панавалі. Таксама раз на заўсёды трэба адкінуць такія перастарэлыя тэрміны, як „Западная Россия“, „западно-русский“, выдуманыя русыфікатарамі часоў Мікалая I для чыста палітычных мэтаў. Гэткім тэрмінам ня месца ў навуцы. Усюды, дзе йдзець гутарка аб тэрыторыі Беларусі ці аб яе насяленьні, трэба ўжываць толькі іх уласныя іменьні: Беларусь, беларускі.

Гэтакі больш-менш быў зьмест дакладу. Свае вывады праф. Пічэта дробязгова і сьцісла, з вялікай эрудыцыяй угрунтаваў на гісторычных фактах і поглядах сучаснае навукі; усё гэта дае права лічыць яго выступ паважным крокам наперад у беларускай навуцы. Праф. Пічэта між іншым, паведаміў, што ім ужо напісана 1-ая частка абшырнага падручніка па гісторыі Беларусі, пабудаванага якраз на вылажаных падставах. У канцы дакладчык заклікаў усіх сяброў Т-ва далажыць свае працы да шырэйшага разьвіцьця гістарычнае навукі і краязнаўства.

Оппанаваў праф. Пічэце прыхільнік „западно-русской“ школы гісторыкаў гр. Маслакавец. Мусіў ён аднак у большасьці сваіх пунктаў састуціць. Іншыя прамоўцы горача віталі ідэю пабудаваньня гісторыі Беларускага Народу, як зусім асобнае дысцыпліны, а ўсе сабраныя дзякавалі воплескамі дакладчыку за яго цікавы і важны рэфэрат. Далейшы працяг рэфэрату праф. Пічэты дзеля позьняга часу адложан да чарговага пасяджэньня, якое адбудзецца ў суботу 11 лістапада.

А. С.

Беларуская тэрміналёгія.

(Увазе Інбелкульту).

За доўгі час, пакуль беларускія працуючыя масы знаходзіліся пад уціскам спачатку польскіх паноў, а потым і расейскіх чыноўнікаў, беларуская мова, будучы заціснута ў вузкія рамкі сялянскага вясковага жыцьця, стала адставаць ад росту і ўзбагачэньня духоўнага жыцьця людзей за апошнія два-тры стагодзьдзі. Тыя здабыткі навукі ва ўсіх галінах, якія лёгка і ясна могуць быць выказаны ў другіх культурных мовах, часта ня маюць дзеля свайго абазначэньня адпаведных беларускіх слоў.

Калі беларускія рабочыя і сяляне дружным націскам і ў брацкай еднасьці з расейскімі рабочымі і сялянамі, згуртаваўшыміся ў Чырвоную армію, прагналі з Беларусі белапанскіх бандытаў і пачалі сваё дзяржаўнае і культурнае рабоча-сялянскае будаўніцтва,—гэты недахват стаў адчувацца вельмі моцна. І мы бачым, што адзін беларус, асабліва калі справа датычыць сфэры навуковых пытаньняў, ужывае адны тэрміны, а другі—другія. Найчасьцей бывае так, што проста бярэцца расейскае слова, расейскі тэрмін і перадаецца з беларускай акцэнтацыяй і транскрыпцыяй. Пры гэтым людзі шчыра думаюць, што яны гавораць і пішуць пабеларуску, хоць фактычна ў іх выходзіць нешта на манер тых вывесак *„зубны урач“*, якія мы часта бачым у Менску.

Дзеля таго, каб зьнішчыць гэтае ненармальнае становішча, пры Наркамаце Асьветы Беларусі яшчэ ў пачатку 1921 году была арганізавана навукова-тэрміналёгічная камісія, якая павінна была апрацаваць беларускія тэрміны па ўсіх галінах навукі, на першы час хоць бы ў абхваце гімназіяльнага курсу. Працавала гэтая камісія, працавала але ніхто ў Менску, апрача сяброў камісіі, нічога ня ведаў аб яе працы і нават аб тым, што такая камісія існавала.

У пачатку 1922 году пры Наркамаце Асьветы Беларусі арганізаваўся Інстытут Беларускай Культуры („Інбелкульт“), да якога й перайшлі заданьні і спадчына Навукова-Тэрміналёгічнай Камісіі. Аднак і ён замкнуўся ў сваім габінэце і не падае прызнакаў жыцьця; беларускае грамадзянства аб ім нічога ня ведае. Недахват апрацованай тэрміналёгіі адчуваецца па-старому. Мы чулі, што „Інбелкульт“ мае даволі значны лік тэрмінаў, прызнаных падходнымі дзеля азначэньня тых ці іншых навуковых паняцьцяў. Аднака, апрача інбелкультцаў, аб іх ніхто ня ведае.

Дзеля гэтага было-б зусім на часе, каб Інбелкульт апублікаваў рэзультаты свае працы. Няўжо ні Наркамасьветы, ні Дзяржаўнае Выдавецтва, ні выдавецтва „Адраджэньне“ ня могуць разжыцца грошай на гэту работу?

Уліта едзе, калі-то будзе? Можа, справа з выданьнем беларускай тэрміналёгіі зацягнецца яшчэ невядома на сколькі. Дык трэба было-б зрабіць хоць некалькі публічных дакладаў, ахвяраваных гэтай справе. Трэба папулярызаваць пытаньні беларускай навуковай тэрміналёгіі сярод настаўніцтва, сярод студэнцтва і, наогул, сярод беларускіх культурных працаўнікоў. Ад таго, што дзесьці ў Інбелкульце ляжаць якіясьці паперы ды рэестры,—нікому ні цёпла, ні холадна.

Паміж іншым яшчэ адзін дадатковы матыў, які застаўляе мяне выступіць з гэтым артыкулам. У падручніках віленскага выданьня, як, напрыклад, у фізыцы Трэпкі, у альгэбры Кісялёва (апрацованай А. Луцкевічам) ёсьць шмат тэрмінаў, па-мойму, няўдачных і нежыцьцёвых. Ня маючы ніякага разуменьня аб тэрміналёгічнай працы ў Менску, віленскія культурнікі таксама вядуць тэрміналёгічную працу. Робіцца два разы адна і тая самая работа. Дзеля таго, што падручнікаў менскага выданьня па многіх прадметах няма, прыходзіцца карыстацца віленскімі выданьнямі і навыкаць да зусім нязграбных падчас тэрмінаў, ня маючы можнасьці іх папраўіць.

Чакаем хуткага адказу ад Інбелкульту.

Гр. Мік.

Чырвоны суд.

Ксёндз—шпіён.

Мараць яшчэ нашы ворагі. Яны не могуць супакоіцца. Ксёндз Булло яшчэ ў Сібіры ў часы Калчака знаходзіўся ў салодкім сну, але там яго супакоіла Чака і адправіла сюды па Беларусь. Крыху адпачыўшы, ксёндз Булло ізноў засумаваў бяз «працы». Тут ён знаёміцца з хлапчуком Граеўскім, дае яму даручэньне ў польскую дэфэнзыву, дае яму грошы і «благословенство». Хлапец даручэньне выканаў, але па дарозе назад быў заарыштован і ва ўсім прызнаўся. Ксёндз адхіляе ўсе паказаньні, ён нічога ня знае, нічога ня ведае. Ён літовец, усёй душой ненавідзе палякаў. Але сьведка хлапец напамінае ксяндзу ўсё паступова. Засароміўся ксёндз і пагражае хлапцу богам.

— Бог цябе пакарае,—крычыць ён на судзе.

— Ня бог, а Трыбунал,—адказвае старшыня суда, і суд адпраўляецца на параду.

Ксёндз Булло прыгаварываецца к 5 гадом турмы з суровай ізаляцыяй. *М. Z.*

Вестці з месц.

Канфэрэнцыя настаўнікаў.

(Слуцк).

18-га кастрычніка г. г. у Слуцку адбылася канфэрэнцыя ўсіх групавых настаўнікаў першых трох групаў сямёхгадовае школы у якіх абавязкова павінна весьціся выкладаньне выключна на беларускай мове, і настаўнікаў, выкладаючых прадметы беларусазнаўства ў старэйшых групах: гісторыю і геаграфію Беларусі, гісторыю беларускае літаратуры і беларускую мову.

З дакладаў і спрэчак выявілася, што беларусізацыі школы перашкаджае нязнаньне часткаю настаўніцтва беларускае мовы, а дзеля гэтага палічана патрэбным адчыненьне кароткатэрміновых курсаў беларусазнаўства. Такою самаю перашкодаю беларусізацыі зьяўляецца адсутнасьць падручнікаў. Канфэрэнцыя выбрала камісію з трох чалавек, даўшы ёй заданьне клапаціцца аб прысылцы ў Случак беларускіх падручнікаў як для дармовага распаўсюджаньня, так і за плату.

Канфэрэнцыя пастанавіла арганізаваць беларускі клюб пры „Доме Працаўніка Асьветы“ ў Слуцку.

Настаўнікі адносяцца да справы вяла, бо не бачаць ніякай матар'яльнай базы для справы народнае асьветы.

Бюльлетэнь № 93

Менскай Мэтэоролёгічнай Станцыі
Галоўнай Фізычнай Обсэрваторыі
пры Менскай Дасьледчай Балотнай Станцыі.

За 31 кастрычніка і 1 лістапада 1922 году

СТРУМЭНТ.	1 гадзіна дню.	9 гадз. вечара.	7 гадз раніцы
Баромэтр	731,1 m/m	738,2 m/m	744,2 m/m
Тэрмомэтр	4,6°	2,5°	—1,0°
Максымальны тэрмомэтр	4,6°	5,5°	2,8°
Мінімальны тэрмомэтр	2,6°	2,5°	—0,7°
Вільгаць параўнаўчая	94%	84%	91%
Асадкі ў міліметрах	—	—	—
Грунтавы тэрмомэтр на глыбіні 0,8 м.	3,4°	3,4°	3,4°
« » « » 0,4 мэтра	2,0°	1,9°	1,9°

Па Менску.

К Акцябарскай урачыстасьці.

Гарадзкая камісія па арганізацыі Акцябарскай урачыстасьці размеркавала абавязкі між членамі камісіі па ўбраньню трыбун, памятніка Карла Маркса, гарадзкіх устаноў, па ўстаноўцы арак і асьвятленьня гораду. Гарадзкой Камісіяй разьмяркованы між падшэфнымі Гарадзкому Выканаўчаму Камітэту вайсковымі часьцямі, адпушчаныя на падарункі для іх 10 міліярдаў рублёў.

Перасьцерагаючыя меры па барацьбе з эпідэміяй

З мэтай перасьцярогі ад эпідэміяў, якія могуць вынікнуць у м. Менску, Прэзыдыум Гарадзкога Выканаўчага Камітэту знайшоў карысным і неабходным прыняцьце вось якіх мер.

1. Перавод усіх уцекачоў і немцаў-калёністаў з гораду ў ваколіцы Козырава.

2. Захаваньне працаздольнасьці ізалятара, пабудуванага пры бараках у Козыраве.

3. Аб'яднаньне ўсіх санітарна-лячэбных устаноў у адну ўстанову для згоднай працы па барацьбе з эпідэміямі.

4. Прапанаваць гарадзкому аддзелу аховы здароўя апрацаваць канкрэтны плян па прыняцьцю супроцьэпідэмічных мер.

Гэты плян падаць на разгляд Гарадзкога Выканаўчага Камітэту з удзелам прадстаўнікоў Белэваку і Чырвонага Крыжа.

Адпраўка уцекачоў.

З Менску адправіўся ў Польшчу 96 эшалон з уцекачамі. Ужо састаўлен 97.

Рэлігійныя сьвяты.

Нар. Кам. Асьветы растлумачыў аддзелам Нар. Асьветы, што ў рэлігійныя сьвяты ўсіх рэлігіяў вучні могуць вызваляцца ад заняцьцяў кожны раз з асобнага дазволу Нар. Кам. Асьветы, незалежна ад загадаў Нар. Кам. Працы.

Згублены:

— Часов. від на жыхар., выд. Менск. Гар. Міліц., Жухавіцкай Х.Х.-Г., кв. 5373.

— Часов. від на жыхар., выд. Менск. Гарадзк. Міліц., Красьнапёрка Р. М., кв 5374.

— Часов. від на жыхар., выд. Менск. Гар. Міліц., Бейлін І. Т., кв. 5375.

— Лічн. карт., выд. Менск. Пав. Ваен. Кам., Дуракова Ф.F. кв 5376.

— Пашп., выд. Харкаўскай Гар. Міліц. № 163, Шэрава Е.О., кв.5377.

— Учотн. адрэзак «В», выд. Мабілізац Аддз. Аляксандр. чыгункі № 18236. Эйхарта А. П., кв. 5378.

— Пашп., выд. Менск. Гар.Міліц., Дунера З. І., кв. 5379.

— Пашп. сямейны, выд. Менск. Мяшч. Упр., Хмялеўскіх С.А. і С.К., кв. 5380.

— Пасьведч. аб вызваленьні ад вайсков. павіннасьці, выд. Ігуменскім Пав. Ваен. Кам. за № 2269 Якнеса М.Ш., кв. 5381.

— Пашп. выд. Рамаsuccessскай Валасн. Упр., Калабухавай Е. Н., кв. 5382.

— Часов. від на жыхар., выд. Пензенскай Гар. Міліц., Чарняк В.В, кв. 5383.

— Лічн. карт., выд. Смалявіцкім Вал. Ваен. Аддзел. за № 21, Казлоўскага С. І., кв. 5384.

— Лічн. карт., выд. Самахвалавіцкім Вал. Ваен. Аддз. за № 110, Вансовіча П. Ф., кв. 5385.

— Часов. пасьведч., выд. Менск. Ваенспортцэнтрам. Понтуса Л. І., кв. 5386.

— 1) Пасьведч. асобы; 2) Правізіён. карт.; 3) Біл. праздны, выд. 8 м вуч. См. пуці Алякс. чыгун.; 4) членск. кн., выд. Учпрафсож. Алякс. чыгун.; 5) квіт. на атрыманьне капусты; 6) Заборная кн., выд каапэрат. Алякс. чыг., 7) пашп., выд Бялаyцкай Вал. Упр., Вэйдзіка А.С кв 5387.

— Пашп., выд. Каняеўскай Вал. Упр., Габіс Е. Л., кв. 5388.

— Лічн. карт., выд. Самахвалавіцкім Вал. Ваен. Аддз. Маліноўскага С. І., кв. 5389.

— Пашп., выд. Пецярбурскай паліц. Упр., Сувораўскага вуч. за № 359, Зарэцкай І. А., кв. 5390.

— Пашп., выд. Крайскай Вал. Упр., Радзевіч М. О., кв. 5391.

— Матрычн. выпіс, выд. Менск. Катэдр. касьцёл, Красоўскей М. І., кв. 5392.

— Лічн. карт., выд. Пагосцкім Вал. Ваен. Аддз за № 83, Сасноўскага В. П., кв. 5393.

— Лічн. карт., выд. Слуцкім Пав. Ваен. Кам., Понтуса Аляксандра, кв. 5394.

— Зачотн. кн., выд. б. Менск. Пэдагагічн. Тэхнік., Вольштэйн, Д., кв. 5395.

— Звальніц. біл. у бестэрмін. водпуск, выд. 2 м Чыцінскім папк. Ц.-У. Р., Заўчка Я. Я., кв. 5396.

— Пасьведч. асобы, выд. Менск. Сл. цягі Алякс. чыгун. за № 152273, Паўловіча К. О., кв. 5397.

— Пашп. польскі, выд. польскай паліц. 5 вуч. м. Менску, Шульц М.С, кв. 5398.

— Пашп., выд. Ваўкавыскай паліц. Управ. за № 12, Авікэн-урадж., Чэпулкоўская А. Ф., кв. 5399.

ПЛАТА

за надрукаваньне абвестак аб страце дакумантаў

з 20-га верасьня

—ПАВЯЛІЧАНА—

За адзін дакумант . . . . . . 500 руб.
За кожны дадатковы . . . . . 200 »
За копіі квітанцыяў . . . . . 100 »

Чырвонаармейцам і ўтрымальцам Сацыяльнай Забясьпекі—дарма

1-я Савецкая друкарня. Дзяржаўнае выдавецтва Беларусі Менск. Галоўліт Беларусі № 121.